

4.Ünite – İnsanın Canlılar Dünyasındaki Yeri ve Biyolojik Çeşitliliği

Canlılar dünyasında insanın yeri ve diğer canlılarla biyolojik ilişkisi, hemen her insanın sorguladığı konulardan biridir. Homosantrik dünya görüşüyle bizler, kendimizin diğer canlılardan ayrı ve ayrıcalıklı olarak yaratıldığına inanmak isteriz. Bununla birlikte kökenden organik, ilkel ve türemiş organlar ile genetik çalışmalar insanın diğer canlılarla aynı kökenden geldiğini kanıtlamaktadır. İnsan birçok canlı ile yapısal olarak benzer organlara sahip olmakla birlikte, biyolojik taksonomiye göre hayvanlar aleminin içerisinde, merkezi sinir sistemine sahip omurgalı hayvanlar arasında, bu hayvanların bir kolu olan memeliler sınıfında ve bu sınıfın takımlarından biri olan primatların bir üyesi olarak sınıflandırılır.

Primatlar, el ve ayaklarında beşer adet parmak olan; koklama duyusu yerine görme duyusu gelişmiş olan; üç boyutlu ve renkli görebilen; oldukça iri bir beyne, yavaş büyüme sürecine, yüksek öğrenme kapasitesine, ileri düzeyde iletişim becerisine sahip; grup halinde yaşayan ve sosyal olan canlılardır. Primat takımının içerisinde ise insana en benzer olanlar kuyruksuz büyük maymunlar olarak da bilinen goril, orangutan ve özellikle şempanzedir. İnsan, el ve ayaklarının beş parmaklı yapısı, kol ve bacak anatomileri, kafatasının ön kısmında yer alan gözleri, üç boyutlu görüş ve derinliği algılama yetisi, küçülen burun çıkıntısı, uzun zamana yayılmış büyüme süreci, çocukluk döneminin mevcut olması, iri beyni, sosyallığı, gelişmiş öğrenme kapasitesi ve iletişim becerisi gibi birçok özelliğiyle diğer canlılardan ziyade primatlara benzer ve bu nedenle primatlar takımının bir üyesi olarak kabul edilir.

İnsan türü içerisindeki bireyler ve coğrafi gruplar bir çeşitlilik göstermektedir. İnsan bu çeşitliliği ırk adını verdiğimiz bir kavramla tanımlamaya çalışmıştır. Deri rengi, göz ve saç rengi ve biçimi, yüz şekilleri, boy-pos gibi görünebilir özellikler kullanılarak ırk sınıflamaları yapılmış, ancak bu özelliklerin biyolojik çeşitliliği tanımlamadaki başarısızlığı kafatası kendisi gibi ölçülebilir ölçütlerin geliştirilmesine neden olmuştur. Ancak, hangi ölçüt kullanılırsa kullanılsın hiçbirinin tek başına ırk olarak tanımlanan alt grupları ayırmada yeterli olmadığı anlaşılmış ve bu ölçütler gruplar halinde ele alınarak ırk ayrımında kullanılmaya çalışılmıştır. Gerek ırk sınıflamalarında kullanılan özelliklerin çevresel koşullardan etkilenmeleri, gerekse ırklar arasındaki farklılıkların genetik farklılıklarla açıklanamaması gibi nedenler sonuç olarak ırk kavramının reddedilmesine yol açmıştır. Bu nedenle günümüzde ırklar, biyolojik temele

dayalı olduğu varsayılan, kültürel olarak inşa edilmiş gruplar olarak tanımlanmaktadır. Böylece bugün bir insan grubundan diğetine değışen bedensel farklılıklar ırk kavramıyla değil, insanların yaşadıkları çevreye uyarlanmasıyla ortaya çıkan özellikler olarak değerlendirilmekte, farklılıklar biyolojik çeşitliliğimizin parçaları olarak algılanmaktadır.

